

megbeszéljük s a nehezebb szavak megmagyarázása után térünk át az olvasásra s azután az elmondásra. Hosszabb olvasmányokat részletekben olvasunk. Az oktató olvasson maga is hangosan, ha a szép érthető olvasást akarja megismertetni, vagy különösebb hangulatot akar kiváltani a hallgatókból.

Az írásnál eleinte a másolásnak van nagy szerepe, majd előmondás (diktát) után írnak. De hamarosan térünk át azokra a gyakorlatokra, amelyek az önálló kifejezési készséget fejlesztik. Feleljenek a hallgatók írásban a feltett kérdésekre, majd írják le saját szavaikkal az olvasott szöveg rövid tartalmát, tegyenek fel írásban kérdéseket, amelyekre külön alkalommal felelnek is; írják fel azt, ami tetszik nekik, amit nem szeretnének elfelejteni, írják le a másnapi otthoni munkarendjüket, csináljanak »leltárt« az iskolai dolgokról, veteményes kertről stb. Mindezt mutassák be szabadon, a bírálattól való félelem nélkül, hogy társaik osztályozzák munkájukat s az oktató gondoskodik arról, hogy ne becsüljék senki munkáját, senkit meg ne sértsenek. Később az oktató segítségével gyakorolják a levélírást, sürgöny megírását, kérvények megírását, számla, elismervény, megrendelés írását, valamint fali újság-cikkeik írását.

AZ ATOMBOMBA ARNYÉKÁBAN

Fekete gépmadarak szelik át a levegőt, Lassan húznak el, véstsejtetűn. A polgárság madáriósai az élet végét jelentik, Szerintük a vég atomeredetű baleset következményeképpálbe, de az is lehet, hogy a fajok életképessége hanyatlak alá. Kiszárad a szív, mintha sírokkó fuvalata hatotta volna át: pusztítótüz szele fű nyugatról és keletről, északról és délről: a vegyi laboratóriumokból indul ki, a Shenectade-i General Electric és az Oak Ridge-i néma üzemekből. Egyetlen halandó sem kerülheti ki hénító lehetét: a világ végének dermedtő gondolata pörköli meg értelmünk foszlányait, holnapjainkat csak a hatorul epusztított világunk parázsának halvány fénye világítja meg, mely valahol az idő térségeinek jeges sötétjében alszik ki.

Az ilyen holnapok távlatában az emberek már abban is kételkednek, hogy egyáltalán érdemes-e hármire is vállalkozni. Az emberiséget a jövőjének tudata készítette kutatásokra, de hecsvágva lassan-lassan elhalikul. Az emberek behullának a ködösagyúak és végzet várók köznyébe.

Még nem tartanak itt, de már mutatkoznak a megszállottság jelei. Mintha eltűnésének előestéjén az emberiség kiszabadult volna a közérkölc és a magánérkölc korlátaiból. A jó és rossz közötti határvonal annyira elmosódott, hogy már nem is tudjuk pontosan meghatározni, hol ér véget a jó és hol kezdődik a rossz. Olyan világban élünk, ahol egy áltamó nyilvánosan halát rebeg valami ördögi Gondviselésnek egyetlen bombáért, mert az egy város 150.000 lakóságának halálát okozta.

A tömegmészárlás megszokottsága fásulttá teszi a borzalmakkal szemben a társadalmi közösséget ép úgy, mint az átlagembert. A XX.-ik század elvakult technika-i imádata elfeledte, ti velünk azt a tényét, hogy tudósaink pokoli találmányai, melyek a kollektív halát előidézö eszközök tökéletesítéséi, komolyan veszélyeztetik több évezredek kulturánkat, sőt magának az emberiségnek pusztá fennmaradását is. Olyan világban élünk, amikor a nyugati demokráciák polgári sajtója szemrebbenés nélkül, mintha csak valami sportág csúcsteljesítményéről lenne szó, közli az olvasóval, az atombomba tökéletesítését mellett a kisugárzó mérég felfedezését is amely

ellen nincs semmiféle védelem és amelynek esetleges alkalmazása a szervesélet azonnali megszüntetését eredményezné.

A »La Tribune des Nations« c. francia folyóirat 1946 november 8-iki számában megjelent »Igazságok és leleplezések az atombombáról« c. cikk, cáfolja Daily Express-nek — szerinte — célzatos híreit, a vezércikk helyén teljes oldal terjedelemben részleteket közöl az atombomba-gyártás jelenlegi helyzetéről.

»Az atombomba gyártására jelenleg három robbanóanyagot használnak: 1) a 233 sz. uránium, amelyet a thóriumból vonnak ki, 2) a 235-ös uránium, mely a természetes uránium kivonata és végül 3) a plutonium, amelyet a természetes urániumból — neutronokkal való bombázásokkal kapnak.

Jelenleg két újabb elemet tanulmányoznak az atombomba tökéletesítésére éspedig a 95-ös sz. amerikaiuránium elemet és a 96-os sz. curium-elemet. Az atombomba termelése jelenleg meghaladja a havi 100 darabot.

A felhalmozott mennyiség eléri az ezret, nempedig a 96-ot mint ahogy ezt az angol sajtó állította. Másrészről, mint ahogy távolabb ezt kifejtik, még az atombombánál is sokkal veszélyesebb fegyvert állítanak elő napjainkban nagyipari eljárással.

A 235-ös sz. uránium kémiai kivonására szolgáló üzemekben alkalmazott eddigi 50.000 munkás létszáma 110 ezerre emelkedett.

A nagy veszély a sugárzó mérgeknek alkalmazása, amelyet az atomenergia melléktermékeként nyertek. Ha ugyanis 1 kg. 235-ös urániumot elégetünk, naponta kb. 1 millió kilowat-óra energiát szabadítunk fel, de egyidejűleg kitermelnek olyan gázt és port, amelyek szörnyűségeen rádióaktívak. Ezek a gázok és porok — rádiumosmérgek, sugárzómérgek, — sokkal, de sokkal veszélyesebb fegyvert jelentenek, mint az atombomba.

Lényeges alkotórészeik egyike a rádióaktív $xenon$, mely áthatol minden gázmaszkon. Egy rádióaktív záporosó, melyet úgy kapunk meg, hogy a vizet feltöltjük ezekkel a termékekkel, hatalmas földterületeket lakhatatlanná tenne többnapos időtartamra. Ellene semmiféle védelem nem lehetséges. A kibocsátott sugarak villámgyorsan szétromcsolnak bármilyen tankot, vagy buvárruhát. Semmiféle mód nincs arra, hogy az ilyenképen szétterjesztett termékeket semlegesítsük: a rádióaktivitással szemben ugyan, is nem lehet védekezni.

Az amerikai tudósok nagy becsületére válik, hogy elleneztek a kisugárzó mérgek alkalmazását, mint hadifegyvert. 1941-ben Smith és Wigner első ízben jelezték, a kisugárzó mérgeknek, mint háborús fegyvernek alkalmazási lehetőségét.

Az atomgyártás több, mint egy esztendő óta a katonai körök kezében van. A tudósok tiltakozásait nem rázták fel eléggé az amerikai közönséget s azt is mondják, hogy a kisugárzó mérgekkel már gyakorlatilag is kísérleteztek és egy újabb katasztrófa esetében a katonai személynék nem haboznának ezt felhasználni.

A nagy Einstein a »Newyork Times Magazine«-ben újabb felhívást intézett az amerikai néphez, közzülvén vele a katonai körök örült terveit, amelyek a városok és üzemek földalá heyezését célozzák, és ezzel kapcsolatban kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy minden nagyszabású és költséges terv hiábavaló, mert az atombomba és a kisugárzó mérgek ellen nincs védelem. Idézzük még Einsteinnek ezt a mondatát: »Mi még mindig benne vagyunk a bombagyártásban, mellyel a magunk részéről csak gyanút és gyűlöletet keltünk. Ha továbbra is ezzel töltjük időnket, akkor mi és a világ többi népej váll-váll mellett haladunk a biztos halál felé.«